

історії медицини, а й пам'ятником його творцю – першому і незмінному директору Олександрю Абрамовичу Грандо.

Професор О.А. Грандо опублікував понад 150 наукових праць, в тому числі 7 монографій. Під його керівництвом захищені 4 докторських і 13 кандидатських дисертацій, заснований ним історико-медичний науковий журнал «Агапіт» користується популярністю не тільки в Україні, а й за її межами.

О.А. Грандо був удостоєний звання заслуженого діяча науки і техніки України (1994), лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки (1983); його було обрано почесним головою Українського наукового товариства істориків медицини, почесним членом Російського і Болгарського наукових товариств істориків медицини, дійсним членом Петровської Академії наук і мистецтв (С.-Петербург), почесним громадянином його рідного міста Могилева-Подільського Вінницької області. Серед державних нагород два ордени Червоної зірки, орден Вітчизняної війни I ст., орден «За заслуги» III ст., орден Богдана Хмельницького III ст. і 13 медалей.

Помер 17 липня 2004 року в Києві. Похований на Байковому кладовищі.

Наукові праці: “Развитие гигиены в Украинской ССР” (К., 1975), “Этика и медицинская деонтология” (К., 1982), “Врачебная этика и медицинская деонтология” (К., 1988), “Медицина в зеркале истории” (К., 1990), “Врачебная этика” (К., 1994), “Очимахудожників. Альбом про медицину в українському образотворчому мистецтві” (К., 1994), “Подорож у минуле медицини” (К., 1995), “Визначні імена в історії української медицини” (К., 1997), “Визначні імена у світовій медицині” (К., 2001), “Выдающиеся имена в мировой медицине. Great names in the world medicine” (К., 2002), “Немного о прошлом” (К., 2003).

ГЕННАДИЙ НИКОЛАЕВИЧ ТРОЯНСКИЙ (1924-2004) – ОДИН ИЗ ОСНОВОПОЛОЖНИКОВ ОТЕЧЕСТВЕННОЙ ИСТОРИИ СТОМАТОЛОГИИ

Е.В. Алексеева, И.И. Вагина

Академик Петровской академии наук и искусств, заслуженный работник здравоохранения РФ, действительный член (академик) Академии медико-технических наук, заведующий кафедрой истории медицины МГМСУ (1983-2003) профессор Г.Н. Троянский родился в 1924 г. в Новосибирске.

В годы Великой Отечественной войны работал на военном заводе, служил в рядах Советской Армии, работал в госпиталях.

В 1948 г. Г.Н. Троянский окончил зубоврачебную школу и работал в военном госпитале Московского военного округа. В 1960 г. он с отличием закончил ММСИ, прошел клиническую ординатуру при кафедре ортопедической стоматологии. В 1970 г. защитил диссертацию на тему «Развитие ортопедической стоматологии за 50 лет Советской власти».

Вся научная деятельность Г.Н. Троянского тесно связана с Московским государственным медико-стоматологическим университетом. С 1976 по 1990 гг. он был проректором института по учебно-методической работе. В 1988 г. Г.Н. Троянским (с соавторами) была разработана Программа по истории медицины для студентов лечебных, педиатрических, стоматологических и санитарно-гигиенических факультетов, а в 1996 г. – Программа по истории медицины для стоматологических факультетов медицинских вузов России.

В 80-е годы профессор Г.Н. Троянский возглавил творческую группу ученых ММСИ, разработавших модель врача-выпускника по специальности «Стоматология».

В 1982 г. Г.Н. Троянский возглавил самостоятельный курс, а в 1983 г. – кафедру истории медицины с курсом советского права (ныне курс юридических основ), которой руководил до 2003 г. Впервые при кафедре был создан учебно-методический кабинет. Г.Н. Троянским разработаны курсы лекций и в соавторстве – методические пособия, а также руководства к семинарским занятиям по истории медицины для стоматологического и лечебного факультетов.

В 1987 г. под руководством профессора Г.Н. Троянского и при личном его участии в институте создан музей истории института ставший учебной базой кафедры.

В 1990 г. при кафедре был организован курс медицинского музееведения. Положение, Программа и учебно-методические разработки к семинарским занятиям по истории медицины и по музееведению для курсов повышения квалификации музейных работников были разработаны и изданы под руководством и при личном участии Г.Н. Троянского.

В научном арсенале профессора Г.Н. Троянского более 200 опубликованных работ, в числе которых 12 монографий, освещающих отдельные вопросы исторического и современного развития отечественной стоматологии. Автор исторических очерков в учебниках «Ортопедическая стоматология» и «Ортодонтия».

В 1975 г. была опубликована первая монография Г.Н. Троянского «История развития советской ортопедической стоматологии», а в 1983 г. – обобщающий труд «История советской стоматологии (Очерки)».

Многогранна общественная деятельность Г.Н. Троянского. Он являлся членом Проблемных комиссий «История медицины» при РАМН и Большой медицинской энциклопедии, членом Ученых советов и членом Центрального методического совета ММСИ, членом диссертационного совета РНИЦ «Медицинский музей» РАМН, председателем совета «История ММСИ», членом Президиума Международной конференции историков медицины, с 1982 г. был заместителем председателя Московского общества историков медицины (МНОИМ), почетным председателем научно-практического общества стоматологов в городе Севастополе, почетным членом Ассоциации ортодонтосов России. Активный участник выездных научных конференций Президиума МНОИМ, участник нескольких Международных симпозиумов по истории медицины и музейно-выставочному делу (Москва, Берлин, Ливерпуль и др.).

Профессор Г.Н. Троянский награжден орденами и медалями Советского союза и России.

ПРОФЕСОР Т.О. БАЖАН (1928-2005) – ВІДОМІЙ ІСТОРИК МЕДИЦИНИ УКРАЇНИ

Л.С. Семенова, Л.В. Крячкова, М.Ю. Коробко

Серед видатних професорів України, міжнародновідомих вчених – істориків медицини можна назвати Тамару Олександрівну Бажан. Вона автор понад 200 наукових робіт, 3 монографій.

Після закінчення середньої школи з відзнакою, Тамара Олександрівна вступила до Дніпропетровського медичного інституту, який також закінчила з відзнакою та працювала в ньому понад 40 років.

У 1959 році Тамара Олександрівна успішно захистила кандидатську дисертацію "Досвід організації боротьби із захворюванням на ангіну та гострі катарити верхніх дихальних шляхів на металургійному заводі імені Петровського." Багатоплановим дослідженням історико-медичного характеру стала її докторська дисертація "Розвиток охорони праці та медико – санітарного обслуговування робітників промислових підприємств в УРСР"(1982р.) Це перша історико- медична робота, присвячена поглибленому вивченню виникнення, становлення та особливостей розвитку фабрично – заводської медицини в дореволюційний період в Україні, розвитку охорони праці та медико – санітарного обслуговування робітників промислових підприємств.

Професор Т.О. Бажан - учасник і організатор багатьох з'їздів, міжнародних симпозиумів та конференцій з історії медицини та музейної справи. Вона брала участь у створенні народного музею історії академії,